

A tűzoltó mártíromsága

Utolsó szilvesztere volt 1956-ban *Tomasovszki András*, 33 éves, nyírbogdányi tisztiiskolás tűzoltónak. Vendégük volt ekkor feleségétől *Dankó László* gépkocsivezető, aki sógora és két gyermekük (András 1 éves és Mária, 7 éves) keresztapja is volt egyszemélyben. Újév délelőttjén aztán *Dankóék* vonaton hazautaztak a mintegy 20 km távolságban lévő Nyírtelek nevű falujukba, de a férj

gatartása megváltozott, ellenséges lett, kiabált és hadonászni kezdett dobtáras pisztolyával, amely *elsült*. Két lövés a hasán találta el a tűzoltót. A feleség azonnal mentőért telefonált.

Először nem is tűnt úgy, hogy a tűzoltó halálos lövéseket kapott. A mentőállomáson azonban nem volt éppen bent mentőautó, az utak pedig az ólomesőtől csúszósak voltak, s ezeknek tudható be, hogy csak 21 órakor(!) érkezett meg a sebesült a nyíregyházi Megyei Kórház Sebészeti Osztályára. Még éjjel megoperálták.

A műtéti lelet: „A hasüreg megnyitásakor nagy tömegű vér távozik a hasból. A belek átvizsgálásakor mintegy 10 cm-es szakaszon többszörös bélsérülést találunk, ezt a bélszakaszt eltávolítjuk. Találunk sebesülést még a vékonybélben és a vakbélben is. A sérüléseket ellátjuk. A hashártya sebét elvarrjuk, mind a bemenetnél, mind a kimenetnél... **Kóris-me:** A hasi lövés a vékonybél kacsot, a jobb húgyvezetékét és a jobb ülőideget sértette. Műtét után heveny perifériás keringési elégtelenség lép fel, melyet vérátömlesztéssel kivédünk.”

Sajnos mindezek ellenére súlyos hashártyagyulladás lépett fel, s a húgyvezeték sérülése miatt tervbe vett második műtétet már nem tudták elvégezni. A sérült az ápolás 5. napján meghalt.

Tomasovszki András tisztiiskolás tűzoltó
1956-os vértanú

véletlenül otffelejttette gépkocsivezetői igazolványát. Ezt akarta visszajuttatni *Tomasovszki András*, s ezért ment át közeli lakásából 1957. január 1-én, kedden este 18 óra körül a MÁV állomásra telefonálni, felesége és gyermekei társágában.

A tírják (szlovák) nyelvet is beszélő *Tomasovszki András* itt szóba elegyedett az őrséget ellátó fiatal szovjet kiskatonával. Társalgásuk közben még a feleségét és kisleányát is bemutatta neki. Később azonban a beszélgetés elmérgesedett, ekként:

– Mi vagy? – kérdezte a szovjet őr.
– Tűzoltó! – szölt a felelet.
– Nekem itt kell szolgálnom – folytatta a katona.
– Elég baj az! – hangzott *Tomasovszki* válasza. Láttam, hogy Pesten mit csináltak. A Közraktár utcánál (a Szabadság híd és a Petőfi híd közötti pesti Duna-part) tüzet oltottunk és lőtettek minket. Lőtettek mindenkit. Menjetez haza!

Erre a szovjet katona barátságos ma-

A szovjet és magyar hatóságok *véletlen balesetnek* minősítették a történetet, de különös módon *mélygattak* az egészről! Megyénkben a Kádárrendszernek a forradalommal kapcsolatban 11 halottja volt (ávós, katona, rendőr), de még ezek között sem szerepelték soha az 1956-os tanúságtétele miatt lelőtt tűzoltót. A forradalom többi mártírjáról pedig szót sem ejtettek *Kádárék*.

A helytörténeti kutatás is csak 1997 végére tudta a család segítségével tisztázni, hogy *Tomasovszki András* tisztiiskolás tűzoltó törzsőrmester Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a forradalom 35. vértanúja, s az 5. azok között, akiknek halálát a szovjet hadsereg okozta.

Reméljük, hogy javaslatunknak megfelelően 1998. október 23-ától már *emléktábla* örökíti meg a Megyei Tűzoltóparancsnokság épületén *Tomasovszki András* mártíromságát.

dr. Fazekas Árpád
Nyíregyháza